

SOUKENĀ•CI SE NEDAJĀ•!

PondĀ•lĀ•, 08 Ā•mĀ•-jen 2007

MĀ•sto Humpolec je široké veĀ•tmĀ•ejnosti známé tím, Ā•e se do nĀ•j pĀ•tmĀ•estĀ•hoval Hliník - neexistující osoba z legend filmu „MareĀ•ku, podejte mi pero". Humpolci bychom ale kĀ•tmĀ•ivdili, kdybychom mu pĀ•tmĀ•isuzovali slávu jen na základĀ• této mystifikace. V dobách dĀ•tmĀ•ivĀ•jšich bylo totiĀ•¾ mĀ•sto proslulé textilní výrobou, respektive výrobou lnĀ•ných látek, které expandovaly na trh v celé EvropĀ•.

Ā•e má soukenictví v Humpolci mnohaletou tradici, to ví asi kaĀ•¾dý rodilý Humpolák, bohuĀ•el mimo region o tomto fakt málokdo. NĀ•kdeší slogan „500 let oblékáme svĀ•t" znamenal kus historie a slávy Humpolce, stejnĀ• jako pĀ•tmĀ•izvisko „Ā•eský Manchester". Víte, proč se tak Humpolci dĀ•tmĀ•ive pĀ•tmĀ•ezdĀ•valo? V 19. století mĀ•lo naše natolik rozvinutou soukenickou výrobu, Ā•e zamĀ•stnávala na 2000 lidí. Navíc soukeník Emerich DĀ•tĀ• vytvořil svĀ•tový který výraznĀ• pĀ•tmĀ•ispĀ•l k propagaci mĀ•sta. O nĀ•m vypovídá zpráva z 24.dubna 1879 ve vídeĀ•ském deníku Die Presse. V t se chystalo celé Rakousko - Uhersko na velkolepé oslavy stĀ•tmĀ•íbrné svatby Františka Josefa I. a AlĀ•bĀ•ty Bavorské, lidmi zvané „Sissi". Okresní hejtman Sagesser tehdy vyzval právĀ• továrníka Emericha DĀ•tĀ•te, aby v rámci tohoto významného jubilea zhotovil pro císaĀ•me lovecký oblek v co nejkratším možném termínu. Celý pracovní postup sledo zvláštní komise a trojmo o Ā•innosti sepisovala protokol, z nichĀ•¾ jeden byl pozdĀ•ji pĀ•tmĀ•iloĀ•en k obleku pro císaĀ•me. Vlastní práce zapoĀ•ala stĀ•tmĀ•íháním ovčí, potĀ•tmĀ•ebné množstvĀ• vlny pak muselo být obarveno. Továrník chtĀ•l prezentovat s zruĀ•nost a tak sám uvázal osnovu a utkal celou látku. To vše zvládl za 7 hodin a 15 minut. Upravená látka byla potom odevzdána do krejĀ•ovské dílny, kde z ní osm místních krejĀ•ích ušilo dokonalý oblek pro císaĀ•me. Dar k jubileu, souĀ•asnĀ• rekord a velká reklama Ā•eské práce, pĀ•tmĀ•išel do VídnĀ• vĀ•as, takĀ•e tamní tisk mohl o tom ihn referovat. Emerich DĀ•tĀ• byl krátce na to vyznamenán za zásluhy o soukenický prá•mysl zlatou medailí „Viribus unitis" a jmenován dvorním dodavatelem. V roce 1893 obdrĀ•el zásluĀ•ný zlatý kĀ•tmĀ•íĀ•s korunkou, o dva roky pozdĀ•ji o císaĀ•me rytĀ•tmĀ•ský Ā•tmĀ•ád. V 80.letech 19.století se pokusil o pĀ•tmĀ•ekonání DĀ•tĀ•tova rekordu jeden anglický továrník z Manche ovšem neuspĀ•l. Jeho pokus si vyĀ•ádál Ā•as 15 hodin. A od té doby se o Humpolci zaĀ•alo mluvit jako o Ā•eském Manchesteru, mĀ•stu látek a lnu.

Pak ale pĀ•tmĀ•išla válka, která soukenickou výrobu znaĀ•nĀ• ochromila, a l rok 1948. Všechny soukenické firmy, kterých v té dobĀ• bylo nepoĀ•ítanĀ•, pĀ•tmĀ•ešly do rukou lidu. I drobní Ā•ivnostníci pĀ•tmĀ•išly o své tkalcovské stav; ty byly ve vĀ•tší míĀ•me rozbity anebo zkonfiskovány. Soukenická výroba ale nezanikla - došlo ke spojení továren v jeden velký komplex pod názvem SUKNO, národní podnik. I látky vyrábĀ•né v dobách totalitních mĀ•ly ohlas ve svĀ•tĀ• a vyvĀ•ely se nejen do východního bloku, ale i na západ a do rozvojových zemí. To vše však odnesl Ā•as a novodobý Ā•eský kapitalismus rozmetl i ty socialistické pozĀ•statky zašlé slávy. Národní podnik byl zprivatizován, posléze vytunelován a následnĀ• rozprodán. Ze soukenické tradice na Humpolecku nezbyla ani nitka ... NaštĀ•stí se našlo pár nadšencĀ•, kteĀ•tmĀ•i chtĀ•jí zachovat Humpolci jednu z jeho nejvýznamnĀ•jšich tradic a zachránit poslední zbytky starodávné soukenické výroby. A tak vzniklo obĀ•anské sdruĀ•ení pojmenované POSLEDNÍ SOUKENÍK. Z iniciativy a popudu obyvatel Humpolecka, zejména pak zakládajících Ā•lenĀ• sdruĀ•ení, se sešla pĀ•tmĀ•iprávní skupina, která stanovila cíle a úkoly vznikajícího obĀ•anského sdruĀ•ení. JiĀ•¾ pĀ•tmĀ•ed touto zakládající schĀ•zkou nĀ•kteĀ•tmĀ•i z budoucích Ā•lenĀ• sdruĀ•ení akt historické stroje, zaĀ•tmĀ•izení pro soukenickou výrobu a další památky. PodaĀ•tmĀ•ilo se tak na poslední chvíli pĀ•tmĀ•edĀ•it sešrotování nĀ•kolika historických strojĀ• z tĀ•tmĀ•icátých let minulého století, které poslouĀ•í k hlavnímu zámĀ•ru sdruĀ• zachranĀ• pĀ•tisetleté tradice soukenictví a pĀ•tmĀ•edevším k vybudování plnĀ• funkĀ•ní soukenické dílny. Tato dílna mĀ•la být umístĀ•na do budovy bývalého soukenického cechu, který byl v minulosti vyuĀ•íván soukeníky napĀ•tmĀ•íklad jako bar úpravna Ā•i prádelna látek. Jedním z nejdĀ•leĀ•itĀ•jšich bodĀ• Ā•innosti sdruĀ•ení bude zpĀ•tmĀ•ístupnĀ•ní dílny š veĀ•tmĀ•ejnosti, školám, ostatním institucím, ale i turistĀ•m z jiných mĀ•st Ā•i zemí. ProstĀ• všichni, koho to bude zajímat, budou seznámeni s tradiĀ•ní výrobou a historií látek na Humpolecku. Cesta ještĀ• bude dlouhá, namáhavá a finanĀ•nĀ• nákladná, proto obĀ•anské sdruĀ•ení prozatím pĀ•tmĀ•ipravilo menší expozici, kde pĀ•tmĀ•edstavuje nĀ•kolik klenotĀ• z historie soukenictví. V budovĀ• mĀ•stského kulturního stĀ•mediska se ve spolupráci s MĀ•KIS Humpolec realizuje ukázka z Ā•innosti o.s. Poslední soukeník. Díky této aktivitĀ• je možno na výstavĀ• shlédnout mimo jiné mechanický tkalcovský stav typu Schwaben pocházející z roku 1900, který je veĀ•tmĀ•ejnosti pĀ•tmĀ•edstavován za provozu! Dalším unikátem expozice je dĀ•tmĀ•evĀ•ný tkalcovský stav PaĀ•tmĀ•ík, který je rovnĀ•Ā•¾ funkĀ•ní a návštĀ•vníci výstavy si na nĀ• sami vyzkoušet tkaní kobereĀ•kĀ•. KromĀ• výše uvedeného jsou k vidĀ•ní i historické fotografie, publikace související se soukenictvím na Humpolecku a obrazová dokumentace celého výrobního postupu od zpracování ovĀ•í vlny, spĀ•tmĀ•edení do pĀ•tmĀ•ízí, skaní, snování, tkaní látky, aĀ•¾ po závĀ•reĀ•né ušití celého obleku. Popsaná expozice je pouze úzkým výtahem z práce sdruĀ•ení Poslední soukeník. Vzhledem ke stĀ•snĀ•ným podmínkám není možné vystavit veškeré exponáty dosud shromáĀ•dĀ•né. ObĀ•anské sdruĀ•ení zve všechny zájemce k prohlídce soukenické expozice v Humpolci (klikni si), která je možná o víkendech - v sobotu od 10:00 do 12:00 hod.av nedĀ•li od 13:00 do 15:00 hod. Zároveň „novodobí soukeníci" oslovují pamĀ•tníky se Ā•ádostí, aby svými vzpomínkami, pĀ•tmĀ• dochovanými doklady, pomohli pĀ•tmĀ•íblĀ•it podmínky, za nichĀ•¾ naší pĀ•tmĀ•edci rozvíjeli humpolecké soukenictví a stĀ•v známými a kvalitními výrobci jak v Ā•eských zemích, tak v celé EvropĀ•. Míša z Humplu